Het Jaar 1564

15 januari 1564 - Vaart en een nieuwe speye – SAP 467 - resoluties A – folio 104 recto

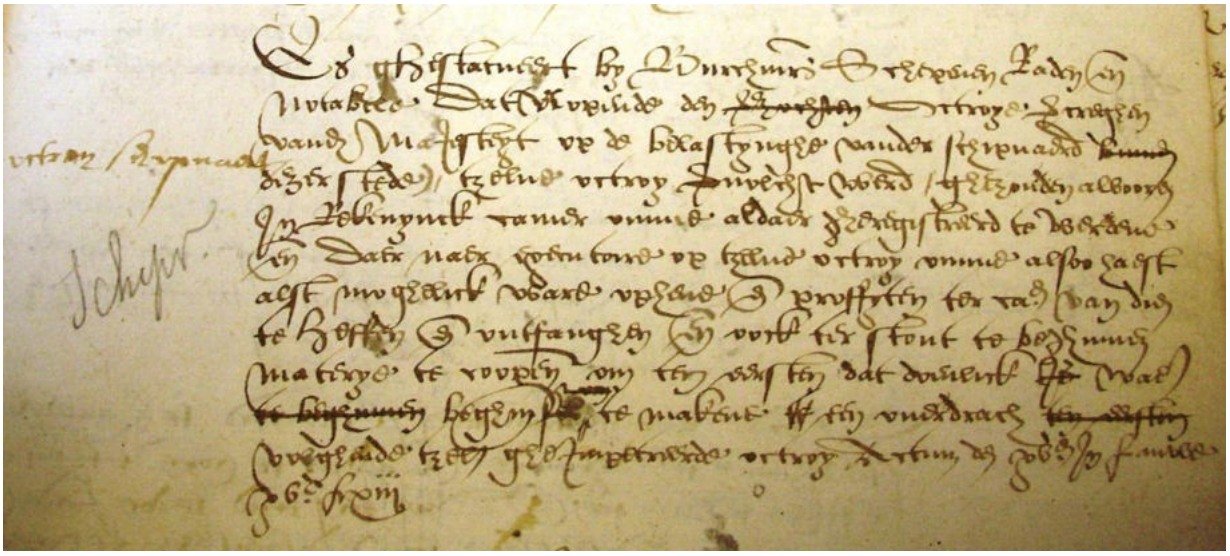

De stad bekwam van Filip II een octrooi waardoor zij zekere belastingen mochten leggen om met het bedrag ervan een overdracht te herstellen

Es ghestatueert by burghmeesters, schepenen, raden ende notabelen
dat nopende den octroye vercreghen vander majeseyt op de belastynghe vanden schipvaerd binnen dezer stede,
tzelve octroy vervolcht werd ghezonden alvooren in rekenynckcamer omme aldaer gheregistreerd te wesene ende daer naer executoire op tzelve octroy
omme alsoo haest alst moghelick ware upheve ende proffyten ter cause vandien te heffen ende ontfanghen
ende oock ter stont te beghinnen materye te coopen om ten eersten dat doenelick is naer beghinsel te maekene een overdrach
volghende tzelve ghimpetreerde octroy
Actum den xvde in lauwe xvc lxiij

15 januari 1564 – Draperie – SAP 467 - Resoluties A - folio 104

Es van den heere ende wet weghe eenen yeghelyck, wye hy zy,
scherpelick verboden, ’t zy vremdelinghen oft inwoonende, keurbroeders oft andere, hemlieden ghenerende metten coopmanschap ende handele van **saeyghaerne oft trecquoens gaerne,** ’t selve binnen dezer stede an drapieren oft andere voortan nyet meer te vercoopen ende leveren, op ander gewichte dan op ’t ghewichte dezer stede, op arbitraire correctie, ter discretie van denzelven heere ende wet.

21 februari 1564 – **Huis betaalt met hop** - Halmen SAP 364

Dat de hop duur was in deze tijden,valt onder andere op door deze akte:
Wullem de Hoverdere
heift ghecocht jeghens **Clays Daren ende Jaeneken** zyn wyff

een huus, erffe ende catheelen staende up de **Caesselstrate**
daer de voornoemde Clays nu woondt
omme xj pond sjaers ter erfacthigheyt
ende xxx c – 300 pond - hommele te leveren te vj levertyden
te wetenen ter levertydt xvc lxiiij iiijc ponden hommele – ter levertydt xvc lxv – lxvj – lxvij ende lxviij telcken vertyt ende jaere vc ponden hommele ende te levertyt xvc lxix vj c ponden hommele voor de vulle betaelynghe
goet coopmangoedt van elcken ghevallen jaere
gheplockt ende ghedrooght synde ende van de aeste commende
dies moet de voornoemde Clays ende zyn wyff daer inne woenen sonder eenighe pacht ofte huere te betaelene den tyt van vj jaeren
Ghealmpt den xxi in sprockelle 1563.
Het huis dat men kocht, werd dus met hop betaald. Was hop een betere munt dan de koperen, zilveren of gouden munten? Of was de nood aan huizen zo groot, gezien de brand?

Eind februari **1564** wordt de 'cnape' van de boursier uit de Duinenabdij van Veurne 'ghesonden tsincte sicx ende julyen omme te Poperynghe te coopen hommele'.
Op 24 augustus van hetzelfde jaar wordt de bode uit Koksijde 'ghezonden te Poperinghe omme te verneemen wat de hommele geldt ende aldaer te doen coopen'.
E.H. De Jaegher *schrijft - zijn artikel zal rond 1905 opgesteld zijn* – Menigeen zal misschien nieuwsgierig zijn om eenige prijzen der hop, in de XVI° eeuw te kennen. Derhalve ontleenen wij het volgende aan een merkweerdig opstel van den Eerw. Heer Opdedrinck.
De heer **Opdedrinck** schreef een 'geleerde' bijdrage over de 'Poperingschen hommel' in het tijdschrift 'Rond de Heerd' in het jaar 1886.
'In **1562** wierd de hoppe verkocht aan **17 pond parisis** of omtrent 32 frank onzer hedendaagsche munte. In **1564** aan **40 pond parisis** of 72 frank.'
De hop was in 1564 dus wel degelijk heel duur.

24 februari 1564 – Verbod op de cauchie te rijden – SAP 467 - Resoluties A – Folio 104 verso

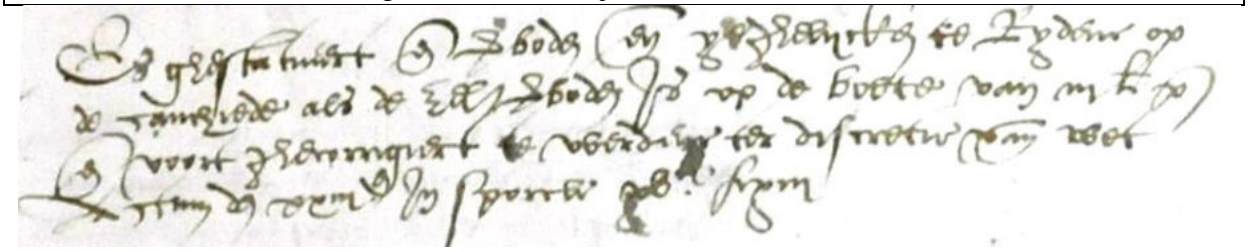

Es ghestatueert ende verboden een yeghelycken te ryden op de cauchiede als de zelve verboden is op de boete van iiij pond parisis ende voort ghecorrigeert te werden ter discretie van de wet
Actum den xxiiij in sporcle xvc lxiij

2 maart 1564 - Jan de Bachere wordt greffier – SAP 467 - Resoluties A – folio 104

Alzo den iijde in novembris xvc lxiij – *3 november 1563* - **meester Adrian Alezone**, pensionnaris ende greffier deser stede by ongheluck van zijnen peirde vallende doot bevonden is gheweist,
zo ist dat den ijde marty daernaer –
naer vele conversatien ende raminghen by wette, raden ende notabelen vande stede ghehouden op de collatie van de officie van de voornoemde greffie,

daertoe ontfanghen is gheweist ende vele andere competitenten gheprefereerd **Jan de Bachere filius Jans** licent.
Ende dat by provisie **ter cause van zijne jongheyd** met excederen de jare xxij tot anderstont ghezien zyn affairen, bequaemheyd ende conversatie -
de welcken volghende is de zelve jaer up zeker requeste by hem ghepresenteert byden burghmeesters, schepenen ende raden der voorseide stede den ijde in septembre lxiiij – *2 september 1564* - ghecontinueerd ende ghecoustumeerd int voornoemde officie ende hem toeghelaten ende ghesommeert tzelve te ghebruycken als zyn eyghen metghaders ordonancie, baten ende proffyten ende inder voughe ende manieren zo de voornoemde Alezone zijnen predecessive tzelve gheposseerd hadde.
Mids fondering ende substitutie tot hulpe ende voordelinghe vande affairen des questie incumberende.
Volghende zijne apostille danoff wezende in date van de voornoemde ijde september lxviij
De familie Debachere was protestants gezind.

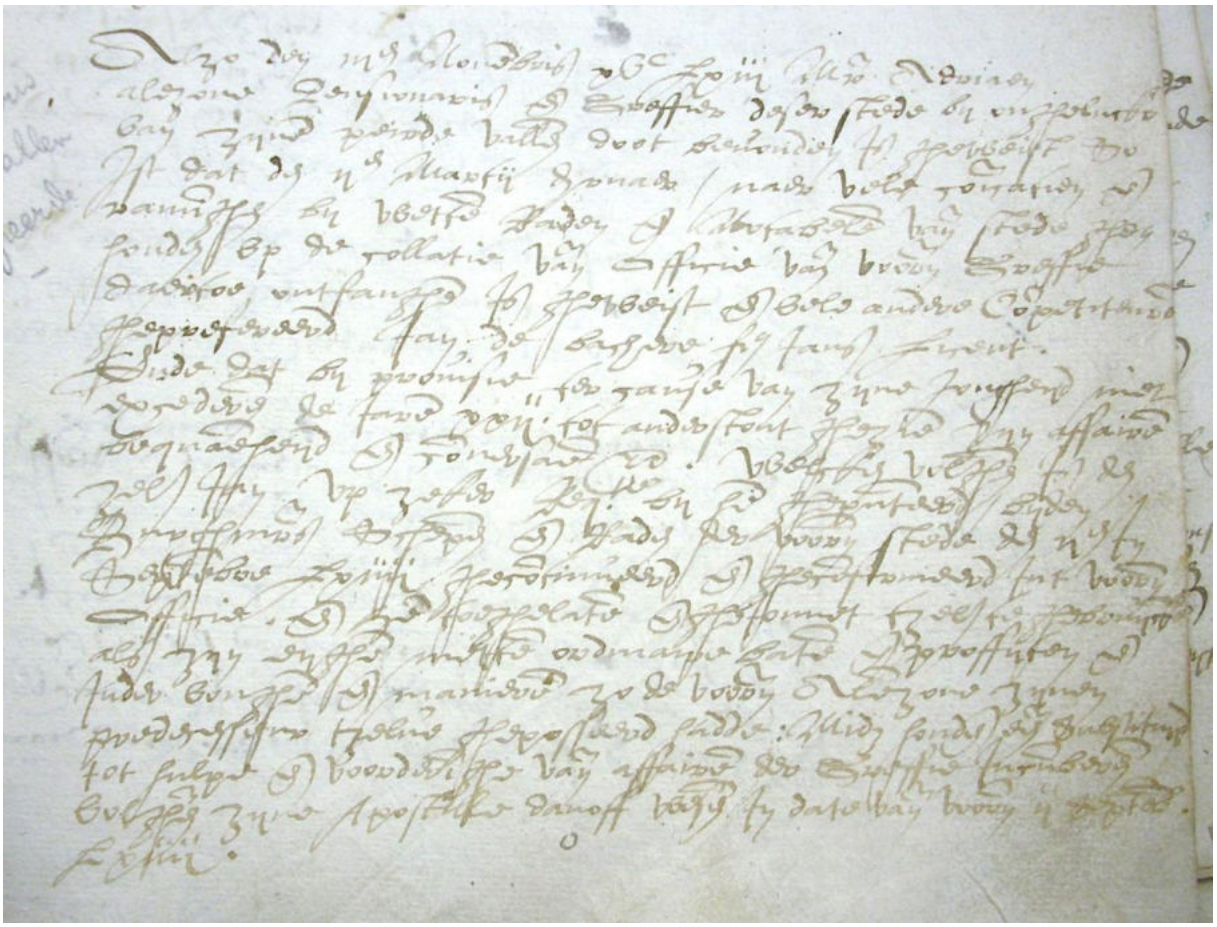

14 maart 1564 .- **Oude potterye** - SAP331 - folio 9v

Gheconsenteerd de voochden van de kynderen van **Kaerle Roels** te vercopen by
hallegheboden naer costume in ghelycken gheuseert
de groote opghaende boomen
de zelve kynderen toebehoorende staende op **de oude potterye**
metghaders het iiijde inde drooghe cathelen
hemlieden voochden lastende te Paesschen eerstcomende der voornoemde kynderen goed van zoo veele te vermeerderen als de zelve boomen ende drooghe cathelen zullen ghegoed hebben

actum de xiiijde in maerte 1564

20 maart 1564 – **De molen in de Oosthoek** - Halmen SAP 364

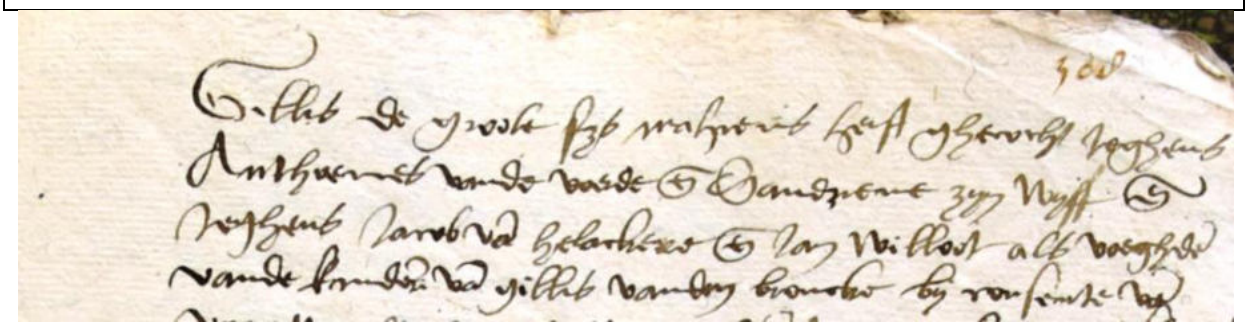

Gillis DeGroote filius Mahieus
heift ghecocht jeghens **Anthoenes Vandevoerde ende Sandriene** zyn wyff
ende jeghens **Jacob van Helackere ende Jan Willoot** als vooghden vande kinderen van **Gillis vanden Broucke** by consente van de uppervoeght van de weezerie van Iperen by drie distyncte haellegheboden,
volghende zeker acte van consente van of ghewaeghende
Eerst vyff vierendeelen ij roeden landts hoofstede metten **muellen waelle**,
metten **meuelene – nr. 1**
ende datter mede gaet
mitgaeders alle de droeghe ende groene catheelen staende up de voornoemde v vierendelen ij roeden
Mitgaeders **de cheyns** van vij vierendelen xv roeden lants toebehoorende **Pieter Verstegghele**
met alle de groene ende droeghe catheelen staende up de voornoemde cheins naer thinhouden van de cheynsbrief –
die wettelycke ghepaesseert es voor cuerheers vande stede van Poperynghe –
streckende de voornoemde v vierendeelen ij roeden- oost ende west –
twesthende ant naervolghende landt –
de nortzyde an de vij vierendelen xv roeden –
de zuutzyde **Olievier de Nuwelaere**
ende tnaervolghende landt ghelaest ter muellenwael in iij pond parisis sjaers **in wyntghelt**
ende in ij bunderens 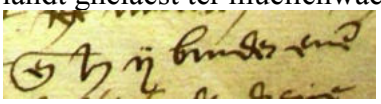
sjaers de heere –
Noch **xxxviij roeden landts** tende dreve **in de Oosthouck** – breet xiiij voeten –
streckende van de vorseide hoofstede zuutwaerts tot den leene van **Matheus Braem** –
de oost ende westzyde Olievier de Nuwelaere –
Noch iiij vierendeel xj roeden lants in de zelve houck – **nr. 2**
de oostzyde Olievier de Nuwelaere –
de westzyde Fransoys Kerne –
tnorthende de vornoemde muellen wael

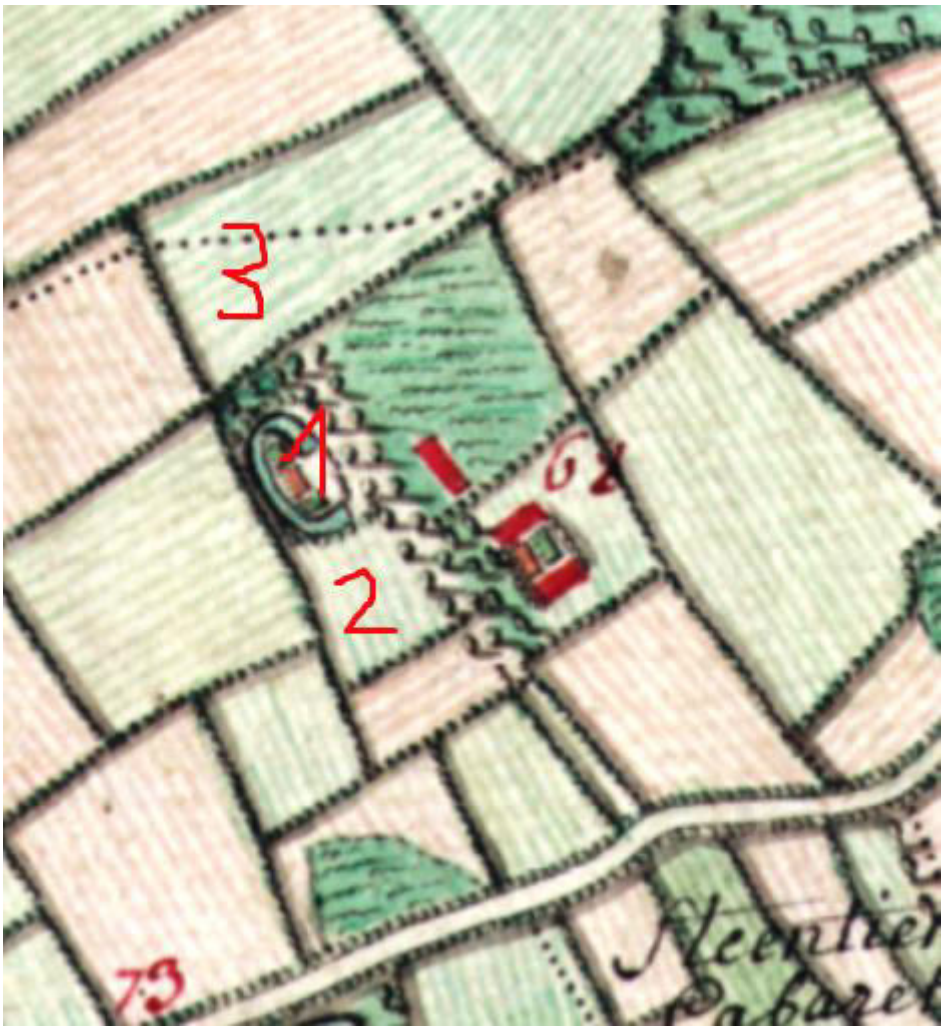

Noch j ghemete iiij roeden lants in de zelve houck –
de oostzyde Pieter Verstegghele –
de westzyde de wedewe van Joeris de Breede –
tzuut hende de voornoemde cheyns

Noch vier ghemeten xv roeden saylants in de selve houck –
de westzyde de gaersbilck van Olivier de Nuwelaere –
de oostzyde de kercke van Sint Jans –
tzuuthende tleen van Mathys Braem –
tnort hende de vornoemde hoofsteede

Noch 1/2 ghemet xv roeden lants in de zelve houck –
de zuutzyde ende de noortzyde de mersch ende saylants van Matthys de Wyckere –
toosthende Pieter Scapshooft

Noch ij ghemeten x lynnen ij roeden lants in de zelve houck teen happesticke –
de westzyde Joes de Nuwelaere –
de zuutzyde Pieter Verstegghele –
van oosten de mersch
van norden Ghelein Kesteman wanof in dit paerchel lants v roeden te coort ghewonnen es

Noch 1/2 ghemeten xv roeden landts in de selve houck teen happende sticke **benoorden van de meullenwaelle** – **Nr. 3 -** streckende metten noorthende tot de mersch van Jan de Nuwelaere
tzuuthende ant naervolghende landt
doostzyde ant landt van Andries de Nuwelaere –
de westzyde Olievier de Nuwelaere

Noch xlv roeden landts ten westhende van van de hoofsteede daer Anthoenes woenende es **bewesten van den voornoemde muellenwael – nr. 4 -** streckende metten westzyde ende westhende ant lant van Olievier de Nuwelaere – tnorthende tot de voornoemde 1/2 ghemete

xxxv roeden – de oostzyde de hoofstede daer Anthoenes woenende es, scheidende up twee treckwulghen staende ten zuuthende ende tnorthende van de voornoemde sticken

Omme de somme van drye hondert eendertich ponden grooten
drye ponden parisis ende xij grooten
waerof dat competert de wedewe van Gillis vande Broucke over de coope van 5 ghemeten in de voorseide hoofsteede,
mitgaeders twee deelen ende thalf vierendeele in de muellene over haerlieden portie de somme van l ponden grooten ende de reste bedraghende over de portie van **Anthoenes Vandevorde** –
de somme van ijc iiijxxj ponden vj schele grooten ten laeste van de blivere
Ghealmpt vorts over erffe de xx in maert xvc lxiij –
tdese jaeren verhuert staende voer xxj ponden grooten sjaers

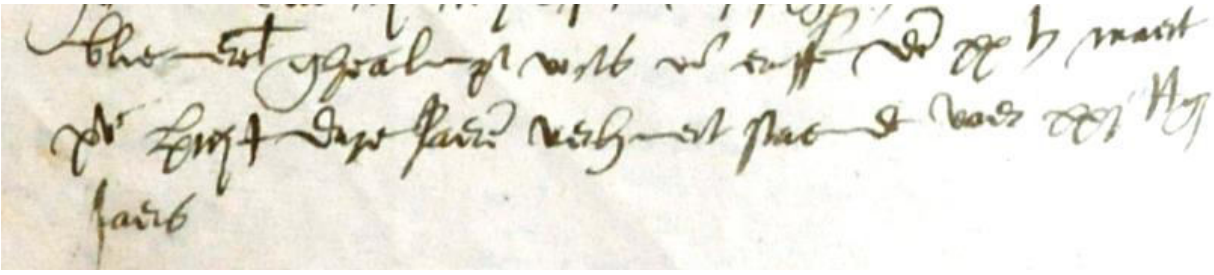

29 maart 1564 – **Maillart Lauwers,** pandhaler – SAP 467 - Resoluties A

Es gheconsenteert **Maillart Lauwers** dienaere - het officie van panthaelen inde stede - van Jan Vergheys - te bedienen met zulcken proffyten alsser toestaen – by provisie tot wederroupen van mynen heeren of datter anderssinne voorsien zal zijn
Actum den xxix marty lxiij

2 april 1564 – Jan Daten – SAP 331

Jan Daten en Pieter vande Maerle als borghen over Christoffels Maerten zijn ghecondempneert te betalen Jan van Damme
als voochd vande kynde van Jan van Damme
de somme van xiiij pond grooten omme de principaele penningen van wezeghelde ende verloop ten advenante van x pond x schele parisis sjaers van ij jaren tachtere vallende tweede jaer te paesschen begroot
Actum den ijde in april xvc ende lxiiij

4 mei 1564 – **Janneken Conteville** is ziek - SAP 331 – Register ordonnancien

Gheconsenteerd **Ghelein Conteville** als vooghd van **Janneken de dochtere van Jan Conteville** ter halle te stellen alzulcke goedinghen als zy heeft omme metten ghelde danaff commende te doen helpen van de sieckten ende cranckheden die zy heeft
Actum den iiij de in meye xvc lxiiij
Gheconsenteerd **Willem Clinckemaille** als voochd van de dochter van **Franchois Ghys** de zelve dochter te gheven vj pond parisis ome heur daermede te vercleden

Actum ten zelven daghe

15 mei 1564 – Huis Clays Bazelis – Ieperstraat - Halmen SAP 364

Pieter van Burckes filius Roberts
heift ghecocht jeghens **Pieter de Flois**
de helft van een verbrande hoofstede, erfvve ende catheelen
staende in dIpperstraete
groot van lande de gheheele stede 5 ghemeten vij roeden daer **Willem de Reckemaekere** overleet
metter oost zyde an derfvve van **Lauwreyns Degroote** –
de westzyde meester **Clays Bazelis** –
tnoorthende an derfvve van de stede
ghelast de geheele stede in x schele parisis de kercke van Sint Jans
ende i schele viiij deniers parisis sjaers de heere
ende in xij pond parisis sjaers de pennynck xvj **Mahieu Campaert**
Omme de somme van xxviij pond grooten te betaelene x pond grooten gheret ende vorts vj pond groten sjaers totter vulle betaelynghe te myncken de rente up de toecomende jaeren naer advenante van ende tverloop scoopers laeste van nu vorts
Vij schele te grodspennynck
Xxxij pond parisis te lyfcoope ten laste van de blivere
Gehalmpt den 15 in meye 64

16 mei 1564 – Aankoop tegels te Diksmuide – SAP 467 - Resoluties A

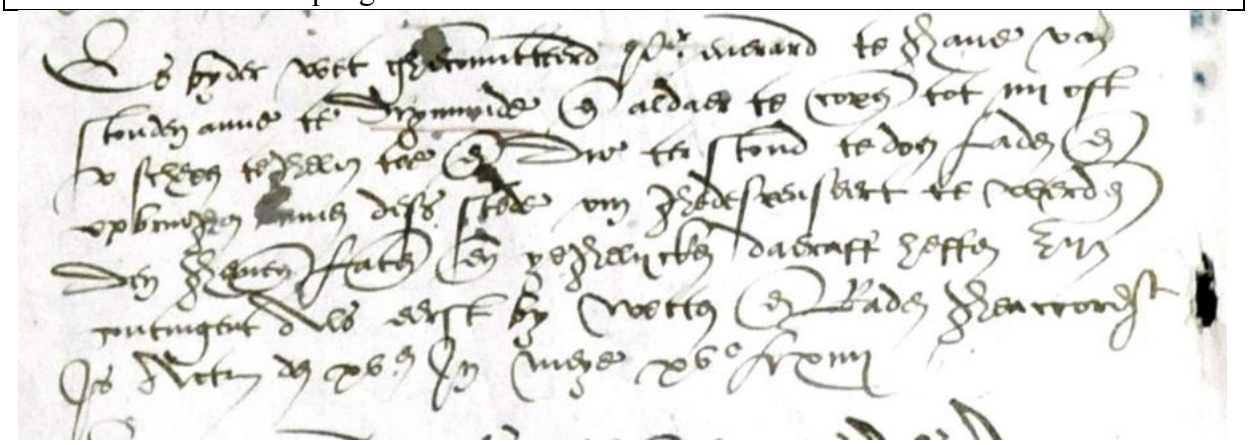

Es byder wet ghecommitteerd **Pieter Everard** te ghenae van stonden anne te Dixmude ende aldaer te coopen 4 à 5 schepen teghelen ende die terstond te doen laeden ende opbringhen binnen deser stede, omme ghedespenseert te werden dien gheenen laetende een yeghelycken daeraff heffen zyn contingent als eerst by wetten ende raden gheaccordeert is
Actum den xvi in meye xvc lxiiij

16 mei 1564 – Aanstelling amman – SAP 467 - Resoluties A

Es gheconsenteerd **Ghelein vande Walle** als amman dezer stede by provisie ghestelt te hebben voor dit jaer xxxvi pond tot **zijn kerellaken** ende voorts zulcx alsser toestaet
Actum eodem

19 mei 1564 **– Draperie** – SAP 467 - Resoluties A – folio 104 – 105

Ghehoord het vertooch ter camere ghedaen, es gheconsenteerd de gouverneurs van den **weifambachte,** metghaders de 12 mannen over ’t ghemeene van de draperye, hemlieden daertoe auctoriserende te hantteekenen alzulcke requeste als by der draperye van der stede van Ypre, Ryssele, Armentiers, Belle ende Nieukercke overgheleyt ende ghepresenteert is burgmeesters ende schepenen van der stede van **Curtricke** nopende ’t aflegghen van de impositien van de lakenen,
ende zullen burgmeesters ende schepenen dezer stede der voornoemde draperye in gevalle enig proces opryzen moeste oft andere oncosten gedoocht zyn, supporteren ende ter hulpe commen ghelick ander steden heurlieden ghemene draperye doen zullen.

De gemeenten van het Westkwartier werken dus samen om de belastingen die Kortrijk heft op het door hen geproduceerde laken, weer te laten afschaffen.

Granvelle verlaat het land

Adrianus van Meerbeeck *schreef het volgende:*
Hoe wel den coninck ghewoon was voor te staen sijne dienaren, ende dat hy meer peysde dan hy seyde, ende bemerckte van hoe grooten ghewichte was de ruste van dese landen, heeft na de sake wat tijts in sijnen raedt ghehandelt was, ghesloten dat den cardinael Granvelle uyt ‘tNederlant soude vertrecken ende dat den prince van Oraengien ende de graven van Egmont en Horne wederom souden inden raedt ontboden worden daer sy gheweyghert hadden te comen, soo langhe als den cardinael daer was.
Den coninc schreef hen eenen brief hen bycans biddende dat sy sijne suster de gouvernante wilde bystaen.
Het vertrek van Granvelle hielp echter niet echt aangezien Margareta geen zaken in de raad wilde bespreken, die niet reeds in Spanje beslist waren.

29 mei 1564 – Brieken – SAP 467 - Resoluties A – Folio 105

Jacob Beke ende Matheus Moeraerd als ghecoren by wetten ende raden ten beschicke vanden teghelen ende brycken over heurlieden diligentie daerinne ghedaen tot Sint Luucxdaghe laestleden beghonnen vanden brande, zyn byde zelve wetten ende raden ghetauxeerd den voornoemde Beke ter somme van xxx pond parisis ende den voornoemde Moerard tot xxiiij pond parisis over de zelve diligentie ghedaen totten voornoemde Sinte Luucsdagh ende van dien daghe totter date dezer
Actum den 29ste in meye xvc lxiiij

29 mei 1564 - Schaliedaken - SAP 467 – Resoluties A - folio 105

Es gheconsenteert by de wetten ende raden dat zo wie nu voortan stellen zullen nieuwe edificien ende huuzen binnen deser stede – ’t zy veelderande – in den laetsten brand – ofte

andere keurbroeders ofte vreemde ende beheerende de zelve te decken met schaliedaken, sullen heffen ende in gratuiteyt vut ter handen van de tresorier ontfanghen 6 pond parisis tot elcken roede schaliedack. Consenteerende van ghelycken een yeghelick begheerende van oude dacken te weiren ende met schalien te deckene, de zelve gratuiteyt van de stede te heffen.
Actum den xxix in meye xvc lxiiij

29 mei 1564 - Clappe en belle – SAP 467 - Resoluties A – folio 105

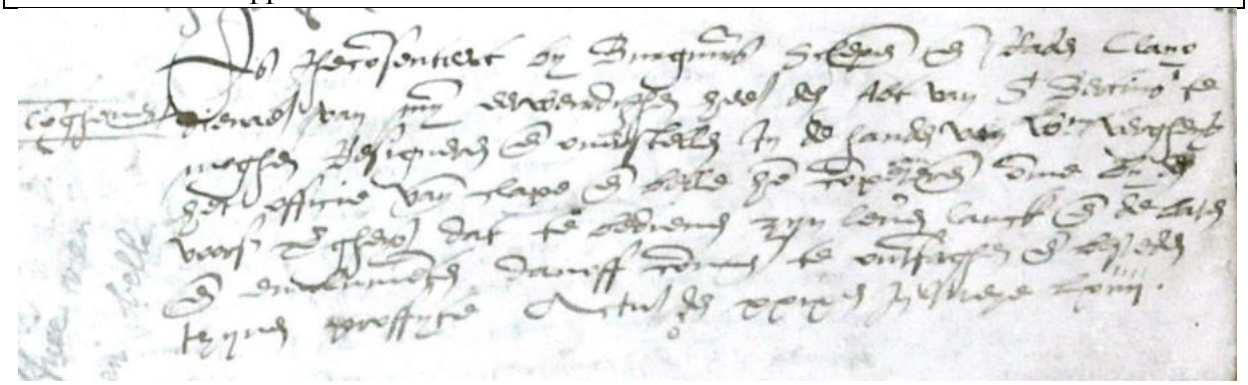

Es gheconsenteert by burgmeesters, schepene ende raden **Clays de Logherien**, dienaere van myn eerwerdighen heere den abt van Sint Bertins te moghen refigieren ende ommestellen in de handen van de weduwe Vergheys het officie van de clappe ende belle hem competerende omme by den voorseide Vergheys dat te bedienen zijn leven lanck ende debaten ende
danoff conditien te ontfanghen ende besteden
Actum den 29ste in meye 1564

28 juni 1564 - **Honden verboden** – SAP 467 - Resoluties A

Es byden wet verboden ene gheinterdiceert dat voort an gheene beenhauwers houdende groote honden de zelve nyet meer en zullen laten commen ofte loopen opde maert, inde halle oft elders daer zy moghen enigh grieff doen oft schade op de boete van iij pond parisis te verbeuren voor elcken hond ende telcken reyse als enighe bevonden werden ten voornoemde plecken ende den hond doot ghesmeten te zyne
heurlieden beenhauwers, ordonerende die dierghelycke honden beheren te houden die te houden op de keten ten fyne datse gheen schaede en doen op noch boven de zelve boeten de griefven te betalen ende zal de boete ende beslach van dien competeren den heer ende den dienaers dezer stede die de gheheele boete hebben zullen theurlieden prouffyte
Actum den xxviij in junio 1564

28 juni 1564 - **Verbod op spelen** – SAP 467 - Resoluties – Folio 105 verso

Voorts dat hem niemand binnen dezer stede voordan en vervoordere enighe prysen up te stellen met wat wat maniere van spelle dattet zij, dan met consente vanden heere, op de boete van xx schele parisis ende de prysen verbeurt ten prouffyte vande heer ende ingevalle dat de opstelders van dien onbejarighe wesen ofte insolvente kinderen zijn, men zal de voornoemde boete verhalen op vader, moeder, meesters oft vrouwen
Actum eodem

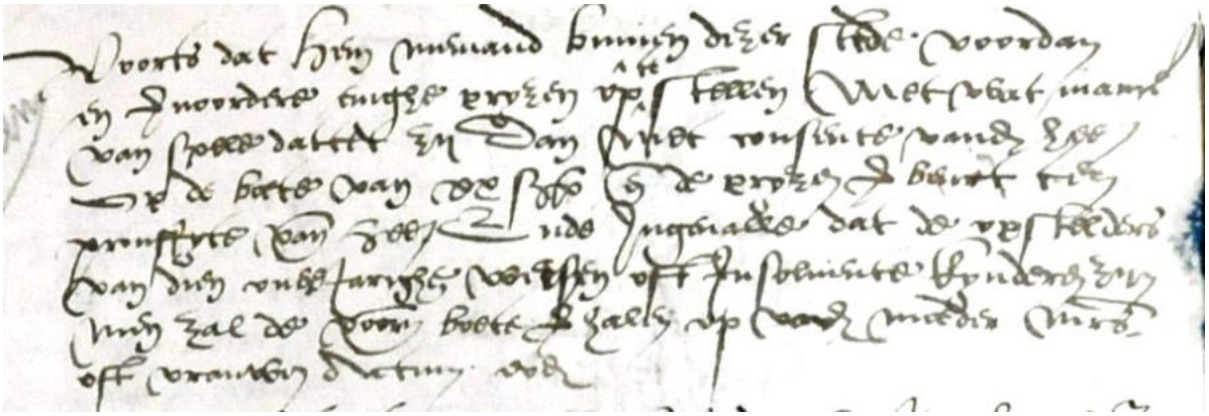

1 july 1564 – Magistraat -

Gayger Wyts en Pieter Ellieul als wetschepenen
20ste wedemaend 1565 – 1566
Gillis van Simpol –Willem Derycke – Ghelien Borrgy – Clays van Bambeke – Lauwys van Goosteene – Gillis de Bergh, schepenen

Hoymaand 1565
Jan Babelaere, burgemeesters van de comune – Jacob Beeke – Boudewyn Direux – Jan Loodyck – Lauwys Maekeblyde – Clays van Bambeke – Gillis de bergh filius Jacobs – Lauwys van Goesteene

8 juli 1564 – Gillys de Roode heeft schulden bij Jan de Hane - SAP 364 – Los blad

Achtervolghende zeker wettelicke afwinninghe vercreghen by bevele by **Jan Stilte** als ontfangher van den coopdach van **Jan de Hane** - ketelaere op den persoone van **Gillys de Roode -**
ende naerdien hem Gillis de Roode catheiloos ghekendt heift -
zoo ist dat den zelven Stilte by consentte van burchmerstes ende schepens vande stede van Popernghe –
heerlick ter hausche te coopen ghestelt heift met drie sondach hallegheboden - van ghenachte te ghenachte - bernende naer elck ghebodt een kersse ten daeghe huere ende plaetse daer toe gheordonneert - ende inde zelve ghebooden verclaerts ende ghespesiefieert –
te weeten vier ghemeten lants ligghende in **den Hamhouck** van oosten ant tlandt van Jan van Bambecke - tnoordhende meester Ydroop Penninckbroodt - van westen an tlandt van daelinghen van Jan Godduut - van zuuden ande landenvan Gillis voornoemd
omme daer op te recouvreren de somme van xiiij pond xix schele parisis ende de wettelicke costen –
ende dese voornoemde parscheelen zyn naeret exsperieren vander derde kersse bleven ende overghesleghen op Stilte voor de somme van viiij pend x schel grooten ghemet
Aldus ghedaen by Robert van Belle als heere ende bailliu - Gayfer Wyts ende Pieter Ellieul als wetschepens **den viijde in july 1564**
G. Wyts
Deze kerynghe was ghedaen by Alaerdt de Roo den ix in novembre xvc lxiiij ter presentie van burghmeesters ende sceepen te bancke

15 juli 1564 – Onderhoud van kinderen door ’t gasthuis – SAP 331

Gheconsenteerd by de wet datmen zal onderhouden by de stededissche ende gasthuuze drye kynderen van **Caerle Meerschart**, elck een kynd ende werden dander resterende vier kynderen wat ghecleet by de dischmeesters om by andere lieden, vrienden oft ghebeuren te lieven gheaccepteert te werden
Actum den xvde in july xvc lxiiij

In de register van de resoluties SAP 467 krijgen we meer uitleg:
Francois Clement heeft ghenomen te houden **Clayseken tkynd van Caerle Meerschaerd**, oud iiij jaeren voor xxx pond parisis sjaers voor den montcost ende iij pond x schele parisis voor een hooftcleet den termyn van vier jaren in ghaende t1ste den xvi hoymaent lxiiij ende vallende tzelve ten ghelycke daghe lxv totten expireren vande voornoemde vier jaeren ende naer texpireren van de voornoemde vier jaeren moet den zelven Franchois tzelve kindt houden ende besognerieren van costen cleederen ende gheneralliick van alle zyn behouften ten zyner costen houden dat de stede gasthuus oft disch naermaels enighe costen daer mede aff hebben zullen
Es oock voorwaerde indien de voornoemde Franchois oft zyn huysvrauwe aflivich werden, verbynd de zelven Franchois hierinne alle zyn goed - present ende toecommende - waer inne de voornoemde Franchois en zijn ghoed ghecondemneert is ende condempnerende de voornoemde burchmeesters ende schepenen mids dezen – dies werd de stede ghehouden ghedeurende de eerste vier jaeren tvoornoemde kyndt te besognerien van clederen
Actum den xxiste jyuly xvc lxiiij

5 augustus 1564 – Gratuiteit voor de gasthuiszusters - Resoluties A – folio 106

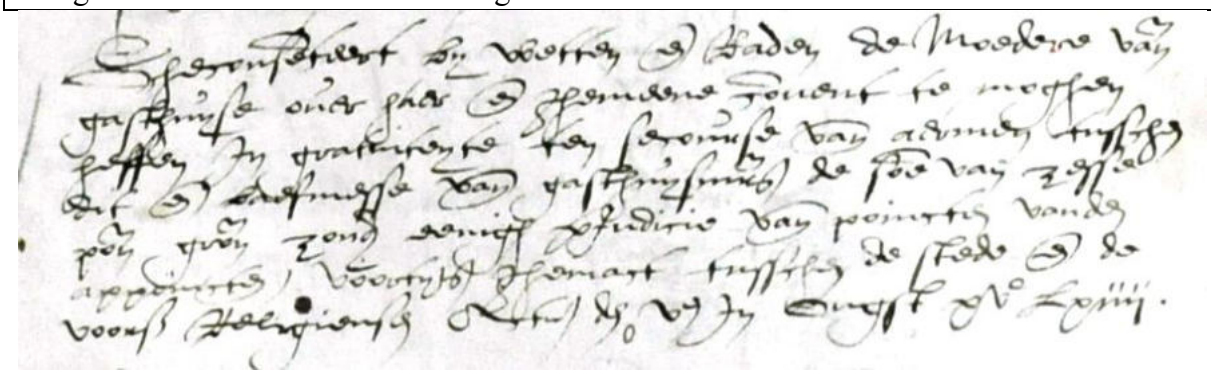

Gheconsenteert by wetten ende raden, de moedere van de gasthuuse over haer ende ghemeene convent, te moghen heffen in gratuiteyte ten behoufve van de aermen tusschen dit ende baefmesse vande gasthuusmeesters de somme van zesse ponden grooten zonder eenighe prejudicie van poincten vanden appoincten, voortyts ghemact tusschen de stede ende de voorseyde religieuzen
Actum den vde in ougst xvc lxiiij

8 augustus 1564 – **Mahieuken de Pours** gaat studeren te Loven – SAP 331

Gheconsenteerd Andries de Buckere als voochd van
Mahieuken, kynd van Jan de Pours
te moghen besteden het zelve Mahieuken te Loven
ter studie in der rechten oft anderssins een jaer lanck
midts by hem voochd, schepenen raport te doene teynde van de jaere vande debvoire
ende regimente by tvoornoemde Mahieuken ghehouden bin het zelve jaer,

hem voorseyde lastende hem Mahieuken te besteden in Loven ten besten coope dat doenlick waere, ten meesten proffyte
Actum den viij in ougst 1564

19 september 1564 – Klerk – SAP 467 - Resoluties A

Is gheordonneert by burghmeesters ende schepenen **Willem de Snepere** cooper van de clerckschepe van vendicen te betalen **Joris de Buckere** zo veele als bedraght den xxden penning van de instelle vanden voorseide coopen by den zelven Joris inghestelt tot de somme van lxxv pond grooten laetende de zelve de voorseide Willem payement zyn op zyn eerste betalinghe
Actum den xix september lxiiij

5 oktober 1564 - Prelaat – SAP 467 - Resoluties A – Folio

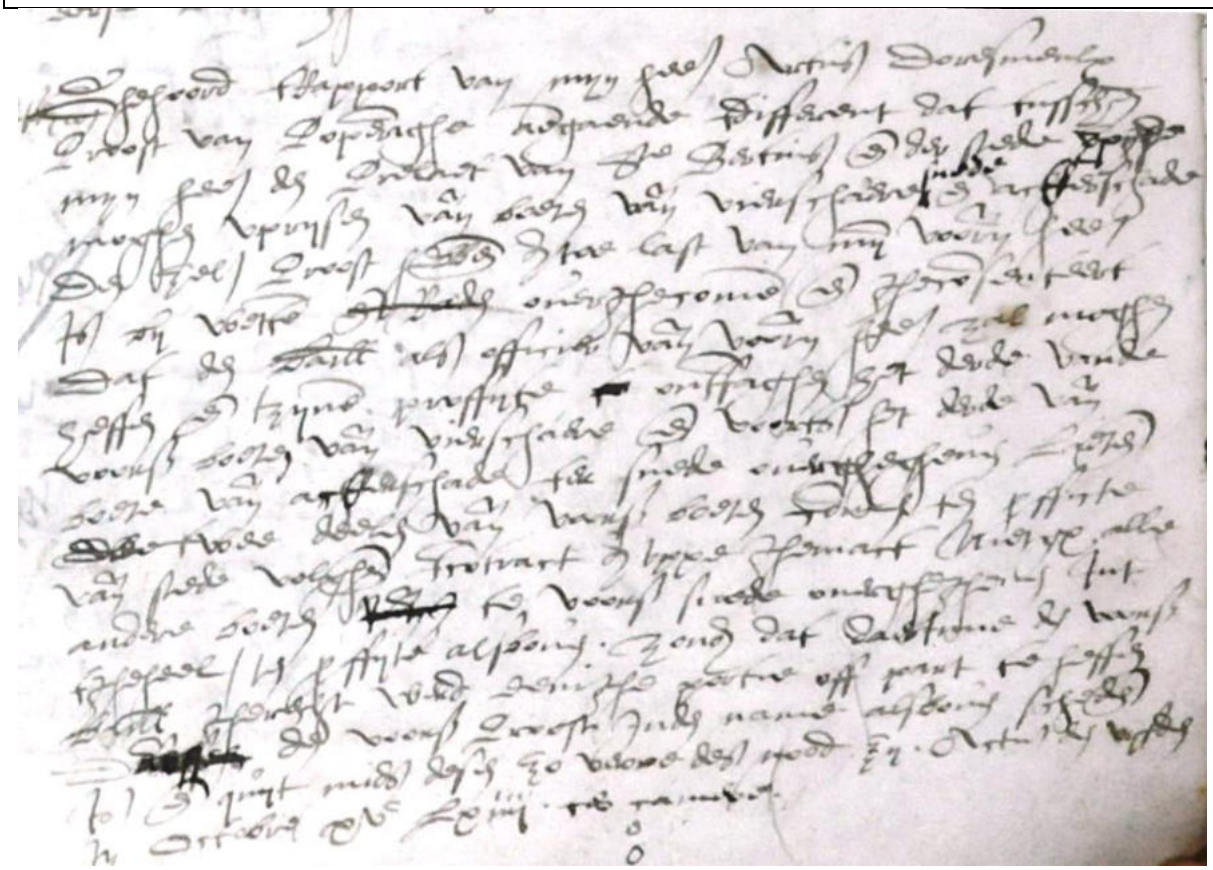

Ghehoord ’t rapport van mijnheere **Anthus Doresneickx**, proost van Poperinghe, aengaende ’t different dat tusschen mijnheere de prelaet van St. Bertins ende de stede zoude moghen prysen vande boeten van de vierschaere, snede ende ackerschaede,
denzelve proost hebbende daertoe last van mijnen voornoemden heere,
is bij wetten overghecommen ende gheconsenteert,
dat de bailliu als officier van de voornoemde heere
zal moghen heffen ende ’t zynen profytte ontfanghen
het derde van de boeten van de vierschaere
ende voorts het derde van de boete van de ackerschade ter snede overghegheven laetende de twee deelen vande voorseide boeten ten proffyte van de stede volghende tcontract daer uppe ghemact metghaders alle andere boeten te voorseide snede overghegheven int gheheel ten proffyte alsboven zonder dat daerinne de voorseide bailliu gherecht werd eenighe portie off

part te heffen - de voorseide proost inden name alsboven schende tot ende quyt mids desen zo verre des nood zy
Actum den vyfden october xvc lxiiij ter camere

SAP 120C - nummer 77 - 19 oktober 1564 - Jan Lecocq jegens Jacques de Plackere -

De weduwe van Guillames Devos verweereghe jeghens Clais de Vos, heescher, tenderende ende ten fyne den verweereghe zuuvere zijneng ront inde Noortstraete ende Papestraete vande vijf deelen van viij van twee distinctie losrenten in captiale d'eene ten proffyte vande wedewe van Clais Carpentier, bedraghende xvj pond grooten ende dandere ten proffyte vande disch van St. Bertins by transporte vande aeldynghen Michiel Longhespeye,
bedraghende xij pond parisis by taxatie ter discretie.

Retroakte -
Wij, Jacob Loodyck, Gilis van Simpol, Willem de Rycke, Ghilleyn Borry ende **Clays van Bambeke**, schepenen vande stede van Poperynghe
doen te weten dat voor ons ghecomen ende ghecompareert es in peroone
Jan Demei ende heeft ghecocht jeghens **Clays Barroen ende Jacquemyne** zyn wyf
eene erfvelicke losrente van twaelf ponden parisis tsjaers
den pennynck xvjde
omme de somme sesthhien ponden grooten vlaemscher munte danaf
den voornomden Clays ende zyn wyf verkent hebben hemlyden vernoucht ende te vullen betaelt vande voorseide comparant
midts dat zy lieden Clays ende zyn wijf,
huerlieden hoirs ende naercommers zullen moghen lossen de voornoemde rente
telcken alst hemlieden belyefven zal oplegghende den loop ende cours van diere naer rate van tyde
metgaders dat dach te stellen up datter eenighe waren welcken voornoemde somme van twaelf ponden parisis den voornoemde Clays ende zyn wyf hebben belooft
ende belooven midts desen te betalen de voornomden Jan Demei syne hoirs ende naercomers die actie hebbende alle jaren -
danof teerste jaer vallende ende verschijnen zal den xix in october vichtyen hondert vijf entsestich ende alsoo voorts van jaere te jaere
telcken twaelf pondt parsiis totter opleghynghe van de voorseide rente diemen sal moghen doen met alsulcken ghelde
alsmen ten daghe vande lossynhe sconyncx domeynen sal moghen betaelen
Ende omme al telve duechdelck ende ghetrauwelick te vulcommen ende vuldoene hebben hier inne den voornoemden **Clays Barroen** ende Jacquemyne zyn wyf al
wettelick verbonden ene behuude hofstede, erfve ende chateilen staende up de noortstraete daer sy lyeden nu wonen - commende metter noortheynde ande
Papestraete, toosthende daeldynghen Franchoys Moenaerd ende metter westzyde an derfe van vrauwe van Merckhem
groot de gheheele hofstede van erfve, sesentsestich roeden ende datte mt sulcke innynnghe ende executie alsmen hebben soude van lanspachte
naer de costumen deser stede van Poperynghe.
In kennesse der waerheeden hebben wij schepenen voornoemt dese presente letteren gheseghelt met onsen zeghelen vuthanghende desen neghenthiensten in october vichthienhondert vierentsestich

2 november 1564 - Ontvanger – SAP 467 - resoluties A –folio 106 verso

Ter vergaderinghe van de burghmeesters, schepenen ende raden deser stede is byden zelven gheordonneert ende grotelicx bevolen de thresorier vande voorleden jaere - **ghesien de benautheyt ende lasten vande stede** – scherpelick te innen ende doen betalen binnen den tyd van drye maenden alle de tachterheyt ende schulden de zelve stede aengaende ende competerende – zo van assyse, yssuwen als andere omme danoff reliqua te doene onthier ende de voorseide iij maenden met ghevalideerde penninghen op ghehouden te syne binnen de iij poorten van de hove
Statuteren ende ordonneren den tresorier van den jeghenwoordighen jaere dat hy van nu voortan nyemant, wye hy zy zal borghen, nyet meer van assyse off houden staende ten laste van de stede meer dan een stuck wyns alleene ende dat met goeden ende souffissanten zeker op de peine van voordere schult dien aengaende tzyne pericle te werden ende houden staende
Actum den ij in november 1564

Is ghecoren contrerolleur van desen jaere lxiiij **Nicolays van Langhenmersch**
Is ghecoren refectiemeester **Gillis Clays**

2 november 1564 **- Bryckery -** SAP 467 – Resoluties A

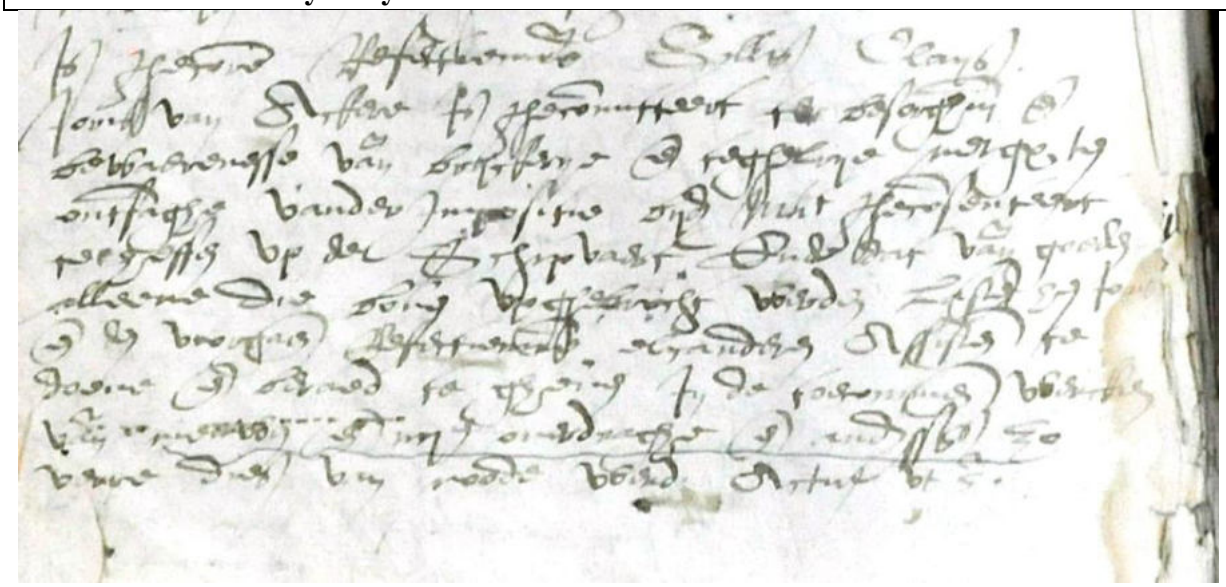

Jacob van Ackere es ghecommiteert ter besorghinge ende bewaersnesse van de bryckerye ende techelrye
De burghmeester van de wet, den tresorier ende den refectiemeester zijn ghecoren om op zekeren dagh, hemlieden goeddunckende, te hooren de rekenynghevan Jacob Beke van syn ontfanghen ende uutgheven nopens de bryckerie ende teghelrie.
Actum ut supra

2 november 1564 – **Draperie** – SAP 467 - Resoluties – folio 107 – 109

Betrecken van den loye gherenonchiert
Syn by wetten ende raden de nieuwe keuren, pollitien ende statuten ghemaect ende voor een preuve opghestelt ende onlancx ghepubliceert, aengaende den betrecke van den loye, gherenoncheert uut causen ende wederropen mids desen de oude keuren ende usancien op ’t faict van denzelven loye onderhouden voor de date van den instelle van den voornoemden betrecke commen ende blyven in wesen ende haere force, in ghevalle ten dien in eenigher

manieren by den voornoemden betrecke ghederogiert waere, ordonnerende die strictelyc ende zonder simulatie off verdragh tonderhouden ende gheobserveert te syne, behoudelijc dat van nu voortan alle drapieren zullen moghen de blende PPQQ ende rosen andermael ter loye bringhen ghelyc men in de bayen useert, 't loot van dien vernayt synde also men voortan in de bayen ooc onderhouden sal ende dat een reyse zonder meer.
Verbiedende scherpelyc den voornoemden drapieren an 't eerste loot niet te commen, 't zelve uut te slane off veralieneren, up de dubbel boete van 60 schele parisis ende arbitraire correctie
Actum den voornoemde ijde november xvc lxiiij

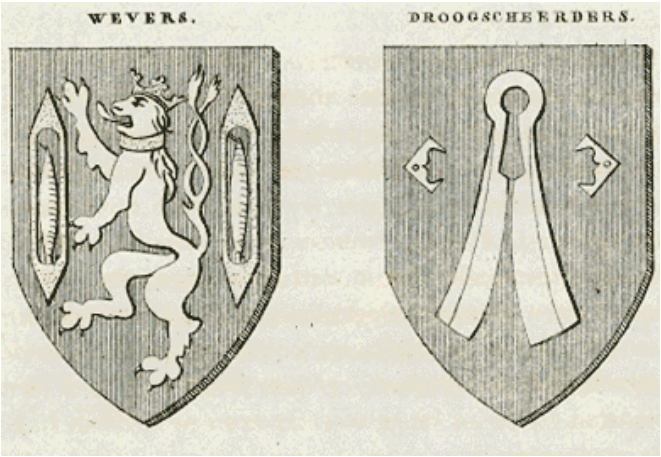

Weven met twee ghetauwen

Is by den heere burghmeesters, schepenen ende raden ghesloten, gheraempt ende gheconsenteert voor een prueve ende ten wederroupen dat eenyeghelijc vry drapier, groote lakenen werckende, zal moghen met 2 ghetauwen zonder meer, bayen weifven, behoudens nochtans dat denzelven drapier ghehouden werd alle maend op te reden ende ter loye te bringhen, tot onderhoud van de groote draperye, twee halvekens, dannof denzelven drapier ghehouden werd, dies versocht synde, den voornoemden gouverneurs bescheed ende suffisant betoogh te doene,
zulcx dat den drapier van dien refusant ende ten dien nyet willende obedierde, als in ghebreke wesende van den voornoemde twee halvekens te maende uut te bringhen, so voorseit is, blyft hem gheinterdiceert 't voorgaende beneficie van met twee ghetauwen bayen te reden, op de peinen ende boeten hieronder verslaerst; ende aengaende de vremde opcomende personen, in't zelve ambacht van de draperye niet gheweist off gheleert hebbende onder eenen meester binnen deser stede, is hemlieden insghelyc scherpelick verboden eenighe bayen off andere lakenen te reden, tensy alvooren de keure deser stede anneghenomen hebbende, indien zy gheen keurbroeder en syn, zylieden in kerseghelde ten profyte ende voorderinghe van der ghemeene draperye contribueren de somme van zesse ponden parisis boven de **veurst,** dewelcke zy ghehouden werden op te legghen in den handen van de voornoemde gouverneurs, eer anderstont hemlieden eenigh marck omme drapieren gheconsenteerd werd, laetende voortan 't zelve marck halen van den voornoemden gouverneurs die 't eenyeghelyc consetneren zullen, op de conditien als vooren t'heurlieden discretie.
Interdicerende ende scherpelyc verbiedende eenyeghelyc, wy hy zy, alleene bayen redende, meer dan met een ghetauwe die te weifven, ende andere douckweifvers ende reeders meer dan met 2 ghetauwen dezelve bayen te weifven ende mids conditie boven ghedeclareert, op peine, so wye bevonden were in eenigher manieren ter contrarie doende, van te vallen ende te commen in de boete van hondert carolus guldenen, d'een helft ten proffyte van den ghemeenen aermen ende d'ander helft vanden aenbringher, 't zy conventer, cnaepwercker of zelve voor andere weifvenden, ende voorts de bayen gheconfisquiert ende verbeurd jeghens den heere.
Ende inghevalle yemande, ghemesuseert hebbende als boven, bevonden waere insolvent omme de voorseide boeten te betalen, op gheseytende verclaerst te syne inhabil t'eeuwighen daghen omme 't voorseide ambacht van der draperye in de qualiteyt als meester binnen deser stede te doenen ende exerceren.
Acctum den iij novembre lxiiij

De werkklok

Is ooc gheraempt ende ghestatueert, volghende 't versouck van den gouverneurs vanden weifambachte ende 12 mannen, dat men van nu voortan, zo wanneer het weifven verboden werd deur onbequaem, wyntersch weder, vorst off anderssins, ter discretie van den gouverneurs, **de wercclocke** wederom herluyden zal een quartier heurs off daerontrent, verscheyden van het eerste luyden, waermede eenyeghelyc hem houden zal als vermaent ende verboden van breeder werck te doene, op de boete daertoe staende, zonder datter breeder verbod van huyse te huyse by den knape van den ambachte ghedaen werd, ende sal 't beslach van die bevonden werden contravenierende competeren den voornoemden twee ghezellen van den ambachte, oud off jonck, bevonden waere binnen den verbooden tyde tusschen de vier stylen vanden ghetauwe daer yet op ghewelven werd, die werden de boete schuldich.
Actum den iij novembris xvc lxiiij

Omme by den alderbequamsten middele ende zonder foulle van yemande op te bringhen ende vinden d'oncosten ende mysen, onlancx by der ghemeen draperye in noodelycke affairen derzelver ghedooght ende ghesupporteert, bedraghende dezelve ter somme van hondert zesthien ponden acht schellinghen parisis,
zo hebben den heere ende wet ghesaemdelyc met den gouverneurs van den voornoemde weifambachte ende den 12 mannen, representerende de gheheele draperye, gheadviseert, gheconsenteert ende ghestatueert dat van nu voortan totten vulle furnissemente ende recouvre van de voorseide somme van 116 pond 8 schele parisis zonder breedere, alle drapieren ter loye bringhen heure lakenen, doucken ende bayen, zullen voor dezelve ghehouden syn in de voorseyde somme te contribueren zo hiernaer volght: eerst een gheheele baye een scellinck parisis ende voor elcke halfve baye ten advenante, zulcx dat dezelve contributie werd ontfanghen ende vergadert by eenen ontfangher daertoe specialick by de voornoemde gouverneuren ghecommitteert up goeden zeker, bewys ende reliqua te doene, hebbende dezelve otnfanghere heerlicke executie ter inninghe van de voornoemde contributie up alle die dezelve bevonden werden schuldich te zyne zonder port, faveur off dissimulatie.
Actum den ijden november ut supra
Ghepubliceert ter halle den vyfden in novembre xvc lxiiij

4 november 1564 – **Vaart** – SAP 467 - Resoluties A – folio 109

Is scerpelick verboden van de heer ende van de wet weghens de eerste overdraghmeestere ende ooc voor de andere, voordan eenighe schepen up te winden breeder ghelaeden synde dan met één yckinghlast.
Daertoe de schippers ghehouden worden te betooghen put, plaat off naeghele eer anderstonds henlieden schepen opghewonden werden.
Ordonneerende dit voorghaende verbod te doen stellen in blecke ende naeghelen ten eersten ende nedersten overdraeghe op dat een yeghelyck daeroff es kennesse hebbende, 't zelve strictelyck onderhouden sy, zonder daerteghen te commen in eenighe maniere
Opde 16de ste november lezen we het volgende:
Is ooc verboden van de heere ende wet weghen alle schippers gheladen inde schipvaert deser stede, eenighe goedinghen te lossen, distribueren oft vercopen eer anderstond zy den ghecommitteerde oft pachtere totten ontfanghen van de imposte op de voorseide schipvaert byden majesteit gheconsenteert te heffen – zullen de wete ghedaen hebben wat goed dat zy gheladen opbringhende syn ende de zelve de impositie daertoe staende betaelt zullen hebben

off doen betalen byden ghenen diet toestaen zal up de boete van iij pond parisis telcken reyse byde den voornoemde schippers te verbeurene te desen contravenierende
Actum den xxvi in november 1564

21 november 1564 – **Jan Daten** en het coornhuis – SAP 467 - Resoluties A – folio 109

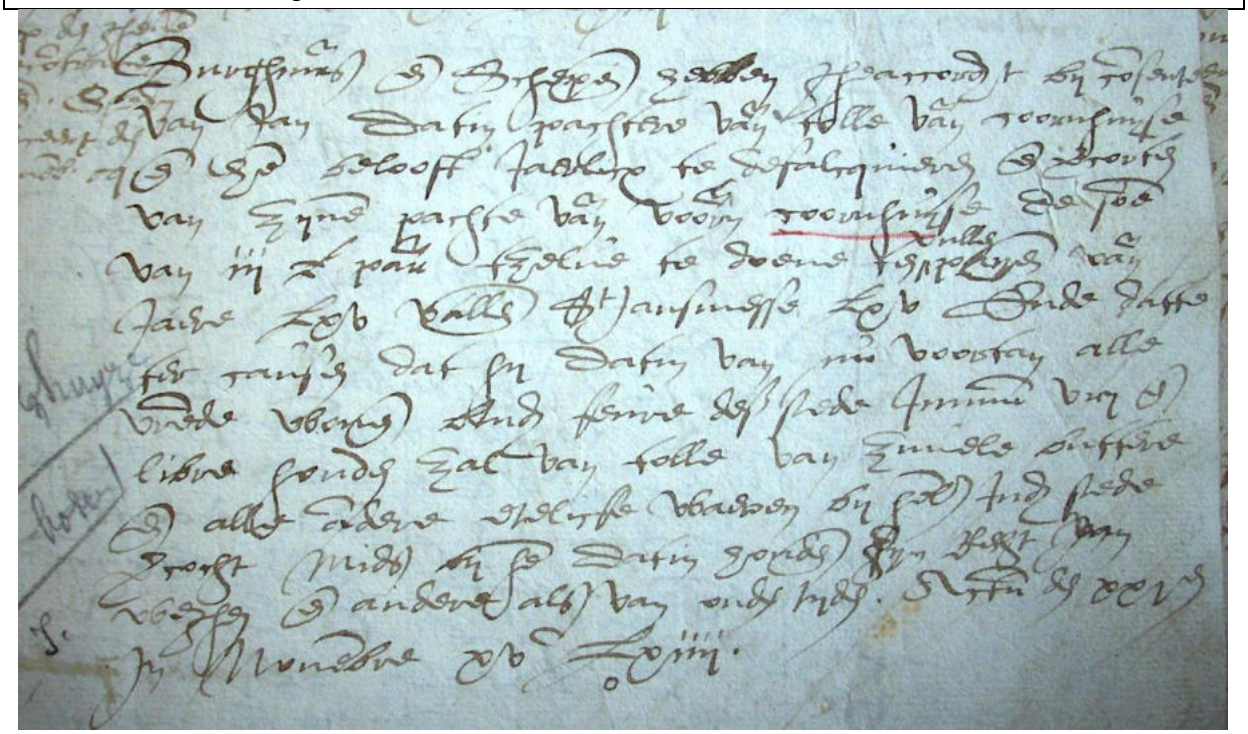

Burghemeesters ende schepenen hebben gheaccordeert
by consent van **Jan Daten** pachtere van de tolle van de coornhuuse
ende hem belooft jaerlicx te defalcuieren ende vercorten van zijne pachte van tvoornoemde coornhuuse
de somme van iij pond parisis
tzelve te doene ten vullen payemente van de jaere lxv vallende Ste. Jansmesse lxv ende datte ter causen dat hy Daten van nu voortan alle vrienden wonende binnen de *keure der stede immers vry ende libre houden zal van tolle van zovele buttere ende alle andere etelijke waeren by gelde inde stede vercocht mids by dezelve Datin houdeden zijn helft van weghen ende andere als van ouden tyden*
Actum de xxide in novembre svc lxiiij

De akte stelt dus dat men alle keurvrienden of keurbroeders vrij zal stellen om weeggeld voor de boter te betalen. In plaats hiervan zal men Jan Daten jaarlijks een som van 3 Parijse ponden betalen, zodat hij als pachter van het koornhuis geen verlies van inkomen heeft. Daarmee weten we ook dat Jan Daten zowel koren als boeter diende te wegen. We nemen ook aan dat we hierbij ook hop kunnen voegen, zoals dit later in de tijd het geval is.

23 november 1564 **-**
Chrirugijn Joris van Houcke – SAP 467 – Resoluties - folio 110

Joris van Houcke ghezworen chirurgien deser stede
heeft by conventie ghemaekt met burghemeesters ende schepenen,
ter presentie ende agreatie van dischmeesters ende gasthuismeesters deser stede aengenomen van nu voortan alle gheinfecteerde persoonen die by de wet ghezonden worden, te weirden binnen synen huyse,
de zelve te begaene, bestieren ende van alimentatie 't onderhouden,
ghedeurende de tijd dezelve onder zijn handen zijn ende blyven moeten omme van henlieden zeeren ende infectie ghenesen te zijne.
Ende dat voor de somme van 12 pond parisis van elck persone by hem zo onderhouden, boven zijn pensioen ordinaire van zijn curen,
Dewelcke 12 ponden parisis hij ontfanghen zal den helft vande stede,
ende dandere van den **disch**
op conditie dat indien eenighe zulcke miserabele persone binnen III maenden van dat zij ghecureerd werden ende uut zijnen huyse gehescheiden, verviele in de zelve zeerigheden ende infectie,
dat hij ghehouden werd de zelve wederomme in zijnen huyse te nemen als vooren ende die opt te ghenesen 't zijnen coste ende zonder breeder cost deser stede ofte dische.
Dies ende boven de voorseyde 12 ponden parisis, meester Joris toegheleid, worden de gasthuismeesters van de stede verplicht te leveren **een bedde** omme de gheinfecteerde personen te houden ligghen,
ghestoffeerd met vyff baelzacken ende vyff slaepelaeckens, ende dezelve te doen onderhouden
ende ze voortaen vernieuwen telckens als de zelfde Meester Joris betooghen zal ende by eede vervanghen die verdorven, verrot ofte versleten te zijne,
zonder dat dese aermen de voorseyde Gasthuys meesters verbonden staen breeder of meer te contribueren met de voornoemde stede of dissche.
Actum den 23 november 1564.

Joris van Houcke en Margriet, zyn wyf, verkopen hun huis in de Gasthuisstraat en kopen een 'verbrande hofsteede' gelegen op de 'Nieuwe Maert' het huidige Bertenplein, op de plaats waar nu het huis Van Merris staat.
Joris van Houcke zal later blijken een Calvinist te zijn.

26 november 1564 – Voetwegen - SAP 467 - Resoluties A - folio 109

Men beveelt ende ghebied ooc scherpelick een yeghelicken landsman dat hy de ghemeene voetweghen, paden ende dreven langhs den lande ende erfven die hy possederende is suffissantelick vermake, beteren ende onderhouden zullen op heurlieden, zodat een yeghelick in de stede, kercke off maert te doene, hebben langs de zelve gherieflick gaen ende passeren magh ende dat binnen achte daghen op de boete van xx schele parisis ende binnen de 8 daghen daernaer byden officieren van de quade weghen vermaect zynde op de boete van iij pond parisis te verbeuren jeghens de voornoemde officieren ende voorts de zelve voetweghen faictelick omme ghenoughe gherepareert te syne ten costen van den gheene in ghebreke blyvende
Actum den xxvi de in november – ut supra ende ghepubliceert ter halle – eodem

30 november 1564 – Verkoop op de hallen – SAP 467 - Resoluties A – folio 110

Ghestatueerd ende gheordonneerd byden heere ende wet
dat van nu voortan tot datter anders inne voorsien
werd gheen bayen, wit off coleurde, by gheene drapier
boven op de halle op een markdagh ghebrocht en te
vente ghesteld werde, op de boete van xx schele parisis van
elcke baye jeghens desen boven ghebrocht, nemaer
werden ghehouden de bayecoopers de zelve te coope
te stellen in de halle op d'oesteynde der zelve
daermen het vlas plach te vercopen off elders daert
zelve gheliefven sal ghereserveerd zo voorseyt is, boven
op de halle off voor den steger van diere
Ordonneren te dien fyne dat de vlascoopers hemlieden vlas
te vente brenghen zullen in de gasthuuspoorte
Bevelende voorts allen de ghene die eenighe cramen, backen
off andere houtten beneden in de voorseyde halle
hebben staen die te weren tusschen dit ende den iiij heuren van deze daghe, op de voorseyde boete van xx schele
parisis te verbeuren jeghens de heere off zijne
dienaers, die danoff 't beslagh competeren zal
Actum, publicatie de xxx november xvc lxiiij

1564. — Ghegheven te Ghendt den eersten in Decembre xve vieren-tzestich.

Lettres du conseil de Flandre, à tout huissier dudit conseil qui en sera requis, lui ordonnnant de se pré-

senter devant les échevins de Poperinghe pour leur intimer l'ordre de cesser toute poursuite contre Vincent Ramault, bourgeois d'Ypres, qu'ils ont arrêté sur la plainte de Jean Vander Meersch, pour dette non reconnue légalement. Cette arrestation et cette poursuite sont contraires aux priviléges des Yprois, d'après lesquels ils ne peuvent être arrêtés ni en biens ni en personne, sur le territoire de la Flandre, mais doivent être traduits devant leurs juges naturels, les échevins d'Ypres. — En cas de refus ou de délai, il ajournera lesdits échevins de Poperinghe devant le conseil de Flandre.

A ce document se trouve attaché une lettre de Sybrand Claissone, huissier du conseil de Flandre, constatant que, sur le refus des échevins de Poperinghe de relâcher Ramault, il les a ajournés devant le conseil de Flandre, au vendredi 12 Janvier prochain.

(Parchemin, signé *Claissone*.)

Original sur parchemin, sceau arraché.

https://books.google.be/books?id=D5g7AQAAIAAJ&pg=PA2&dq=placcaert+1500&hl=nl&sa=X&ved=0ahUKEwjik9LektTgAhWEDewKHfHiByIQ6AEIVzAI#v=onepage&q=poperinghe&f=false

7 december 1564 – 't Straatje van Pieter Vramboudt – SAP 467 - Resoluties A – folio 110

Gheconsenteerd **Pieter Vramboudt** te temmeren boven het stratken, de stede toebehoorende, an de erfve steckende langhs **Cornelis de Scotter**, mids by hem stellende boven tvoornoemde stratken **het wapen van de stede,** makende een winket in zijn poorte ten gheriefve van de ghebeuren ende alle andere est van doene hebbende
Actum den vij in december 1564 int college van burghmeester ende schepenen

17 december 1564 – Gasthuisstraat – Clayts van Bambeke – Halmen – SAP 364

Clays van Bambeke
heift ghecocht jeghe**ns Jacob Lammen ende Mayeke** zyn wyff
vjde deel van een behuusde hofsteede, ervffe 'ende cathelen, moertelvast, naeghelvast staende in de Gasthuisstraete
tusschen de erffe van de huusse van Jacob van Bambeke ende Gillis Buen achterwaert tot in de beke omme vj pond grooten gheret ghelt
Ghealmpt vorts over erffe den xviij in decmebrer 1564.

Koude winter - Uit Historien der Nederlanden - Door Emanuel Van Meteren

In den winter van ’t selve jaer 1564 tot het beginsel van ’t jaer 1565, was het eenen soo kouden winter, dat het 10 weken langh vroos, soo datmen t’Antwerpen van den tweeden kersdagh tot op dry coninghen dach over de Schelde te voet ende te peerde reysde ende upt nieuwigheyt stelde men daer tenten ende kramen op, alwaer men spijse, dranck ende coopmanschap vercochte.
Tot Rupelmonde reden de de wagens met goet geladen over den Rhijn, Mase ende ander rivieren zijn oock seer sterck bevrosen gheweest. Desghelicx is oock ghebeurt inde omligghende landen als Engelandt, Schotlandt ende Vranckrijck na in haer koude gelegentheyt.

De winter van 1564/1565 was volgens tijdgenoten van Bruegel bijzonder streng en het is dus heel goed mogelijk dat dit de inspiratiebron dan wel het benodigde studiemateriaal was voor dit werk.